

Come mogli e come figlie

Personaggi in scena

PANEGYRIS: figlia di Antifone, sorella di Panfila

PAMPHYLA: figlia di Antifone, sorella di Panegiride

ANTIPHON: padre di Panegiride e Panfila

- PANEGYRIS** Credo ego miseram
1a fuisse Penelopam,
 soror, suo ex animo,
2a quae tam diu vidua
 viro suo caruit;
3a nam nos eius animum
 de nostris factis noscimus, quarum viri hinc ap sunt,
5 quorumque nos negotiis apsentum, ita ut aequom est,
 sollicitae noctes et dies, soror, sumus semper.
PAMPHYLA Nostrum officium
7a nos facere aequomst,
 neque id magis facimus
8a quam nos monet pietas.
 Sed hic, soror, asside dum: multa volo tecum
10 loqui de re viri. **PAN.** Salvene, amabo?
PAMP. Spero quidem et volo; sed hoc, soror, crucior,
 patrem tuom meumque adeo, unice qui unus
 civibus ex omnibus probus perhibetur,
 eum nunc improbi viri officio uti,
15 viris qui tantas apsentibus nostris
 facit iniurias immerito
 nosque ab eis abducere volt.
 Haec res vitae me, soror, saturant,
 haec mihi dividiae et senio sunt.
20 **PAN.** Ne lacruma, soror, neu tuo id animo
 fac quod tibi tuos pater facere minatur:
 spes est eum melius facturum.
 Novi ego illum: ioculo istaec dicit,
 neque ille sibi mereat Persarum
25 montis, qui esse aurei perhibentur,
 ut istuc faciat quod tu metuis.
 Tamen si faciat, minime irasci
 decet, neque id immerito eveniet.
 Nam viri nostri domo ut abierunt,
30 hic tertius annus. **PAMP.** Ita ut memoras.
PAN. Quom ipsi interea vivant, valeant,
 ubi sint, quid agant, ecquid agant,
 neque participant nos, neque redeunt.

- 90 PAMP. Salve, mi pater. ANT. Et vos ambae. Ilico agite assidite.
PAMP. Osculum. ANT. Sat est osculi mihi vestri. PAN. Qui, amabo, pater?
ANT. Quia ita meae animae salsura evenit. PAMP. Asside hic, pater.
ANT. Non sedeo istic, vos sedete; ego sedero in subsellio.
PAN. Mane pulvinum. ANT. Bene procuras. Mihi satis sic fultumst. Sede.
- 95 PAMP. Sine, pater. ANT. Quid opust? PAN. Opust. ANT. Morem tibi
geram. Atque hoc est satis.
PAMP. Numquam enim nimis curare possunt suam parentem filiae.
Quem aequiust nos potiore habere quam te? Postidea, pater,
viros nostros, quibus tu voluisti esse nos matres familias.
ANT. Bonas ut aequomst facere facitis, quom tamen apsentis viros
- 100 proinde habetis quasi praesentes sint. PAMP. Pudicitias, pater,
eos nos magnificare, qui nos socias sumpserunt sibi.
ANT. Num quis hic est alienus nostris dictis auceps auribus?
PAN. Nullus praeter nosque teque. ANT. Vestrum animum adhiberi volo;
nam ego ad vos nunc imperitus rerum et morum mulierum,
- 105 discipulus venio ad magistras: quibus matronas moribus,
quae optumae sunt, esse oportet? Sed utraque ut dicat mihi.
PAMP. Quid istuc est quod huc exquaesitum mulierum mores venis?
ANT. Pol ego uxorem quaero, postquam vestra mater mortuast.
PAMP. Facile invenies et peiorem et peius moratam, pater,
- 110 quam illa fuit: meliorem neque tu reperies neque sol videt.
ANT. At ego ex te exquaero atque ex istac tua sorore. PAMP. Edepol pater,
scio ut oportet esse: si sint, ita ut ego aequom censeo.
ANT. Volo scire ergo, ut aequom censes. PAMP. Ut, per urbem quom ambulent,
omnibus os opturent, ne quis merito male dicat sibi.
- 115 ANT. Dic vicissim nunciam tu. PAN. Quid vis tibi dicam, pater?
ANT. Ubi facillime spectatur mulier, quae ingenio est bono?
PAN. Quoi male faciendi est potestas, quae ne id faciat temperat.
ANT. Hau male istuc. Age tu altera, utra sit condicio pensior,
virginemne an viduam habere? PAMP. Quanta mea sapientias,
- 120 ex malis multis malum quod minimumst, id minimest malum.
ANT. Qui potest mulier vitare vitiis? PAMP. Ut cottidie
pridie caveat ne faciat quod pigeat postridie.
ANT. Quae tibi mulier videtur multo sapientissima?
PAN. Quae tamen, cum res secundae sunt, se poterit noscere,
- 125 et illa quae aequo animo patietur sibi esse peius quam fuit.
ANT. Edepol vos lepide temptavi vestrumque ingenium ingeni.
Sed hoc est quod ad vos venio quodque esse ambas conventas volo:
mi auctores ita sunt amici, ut vos hinc abducam domum.
PAMP. At enim nos, quarum res agitur, aliter auctores sumus.
- 130 Nam aut olim, nisi tibi placebant, non datas oportuit,
aut nunc non aequomst abduci, pater, illisce apsentibus.
ANT. Vosne ego patiar cum mendicis nuptas me vivo viris?
PAMP. Placet ille meus mihi mendicus: suos rex reginae placet.
Idem animust in paupertate qui olim in divitiis fuit.
- 135 ANT. Vosne latrones et mendicos homines magni penditis?

- PAMP. Non tu me argento dedisti, opinor, nuptum, sed viro.
 ANT. Quid illos exspectatis, qui abhinc iam abierunt triennium?
 Quin vos capitis condicionem ex pessuma primariam?
 PAN. Stultitiast, pater, venatum ducere invitas canes.
- 140 Hostis est uxor, invita quae viro nuptum datur.
 ANT. Certumne est neutram vostrarum persequi imperium patris?
 PAN. Persequimur, nam quo dedisti nuptum, abire nolumus.
 ANT. Bene valet. Ibo atque amicis vostra consilia eloquar.
 PAN. Probiores credo arbitrabunt, si probis narraveris.
- 145 ANT. Curate igitur familiarem rem ut potestis. PAN. Optume,
 nunc places, quom recte monstras; nunc tibi auscultabimus.
 Nunc, soror, abeamus intro. PAMP. Immo intervisam domum.
 Si a viro tibi forte veniet nuntius, facito ut sciam.
 PAN. Neque ego te celabo, neque tu me celassis quod scias.
- 150 Eho, Crocotium, i, parasitum Gelasimum huc arcessito,
 tecum adduce; nam illum ecastor mittere ad portum volo,
 si quae forte ex Asia navis heri aut hodie venerit.
 Nam dies totos apud portum servos unus assidet;
 sed tamen volo intervisi. Propera atque actutum redi.